

Надія ЛЮБЕЦЬКА

ДЕЩО З ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В С. ПЛОСКА ДУБЕНЬСЬКОГО РАЙОНУ

На широкій рівнині, в оточенні боліт, помережених річками Піщанкою, Рудкою, Галькою, розташоване село Пlosка Дубенського району Рівненської області.

Вперше село

Пlosка згадується в акті 1448 року, як власність князя Юрія Острозького. Тоді «Плоская»

була в майнових зв'язках із Дитиничами, Підборцями. Автор книги «Наш край у назвах»

зауважує, що «історія міст сіл. Ровенщина» помилково першу згадку Пlosкої Рівненського району під 1562-м роком відносить до Дубенської Пlosкої [1, 144]. В актах

XVI-XVII століть село іменується в різних формах: «Плоское», «Плоская», «Плоске». У

середині XVIII століття, в акті від 1753 року село іменується, як Воля Площановська»,

яка серед інших осад відійшла у власність князя Станіслава Любомирського. Про походження назви села є багато версій, але більшість з них прив'язані до природного

ландшафту місцевості. Назва Пlosка свідчить про рівнинний характер місцевості в порівнянні з навколишніми пагорбами.

На околиці села на цій рівнині розташована церква в ім'я Покрови Пресвятої Богородиці. Побудована в 1884 році за кошти прихожан [4, 888]. Церква дерев'яна, має

три куполи, а також дзвіницю, що нараховує п'ять дзвонів і розміщена в храмі. Як описує

М. Теодорович в «Историко-статистическом описании церквей и приходоv Волинской

епархии», церква забезпечена достатньо начинням і атрибутикою. Церква мала свою

землю: садиба з городом становила 2 десятини 73 саж., орної землі 17 десятин, 1945 саж.

і сіно косу 14 десятин 1400 саж.

Десятина – одиниця земельної площі, яка дорівнює 1,092 га., один сажень – 2,13360 м. На всю цю землю є план, прихід користувався нею вільно, а сама земля розташована в зручних місцях. Нині важко сказати, де знаходились церковні землі, оскільки старожилів, які могли б щось пригадати в селі вже не лишилося. Прихід церкви

був наступний: священник отримував 200 рублів, псаломщик – 50 р, паламар - 38 руб, і

просфор – 16 руб. До 1875 року священник проживав у старому будинку, побудованому

парафіянами, а в 1875 році прихожани купили для нього новий будинок у священницької

вдови, просфорни Уляни Данькевич. На цей період в селі нараховувалось 62 ¼ дворів,

прихожан 501 особа обох статей. З 1881 року священником церкви був Орест Осипович

Ляковський, псаломщик Антон Авксентійович Александрович – з 1886 року, і паламар

Іван Матвійович Гриневич (з 1871 року) [4, 888]. Церква в ім'я Покрови Пресвятої Богородиці входила в міський благочинний округ Дубенського повіту. До цього округу

відносилися всі церкви розташовані в самому м. Дубно, а також – навколишніх селах,

розташованих до Дубна від 3 до 24 верст від нього. Благочинним Дубенського повіту

цього округу був настоятель Дубенського собору Протоієрей Іоан Михайлович Конашинський (з 1881 року 18 липня) До Пłosківської парафії були приписані села:

Семидуби, Дитиничі, Довге Поле, Переросля, Кутури, Тартак і Кирилівка.

Станом на 27. 03. 1899 р. у Пłosці було 114 дворів, в них мешкало 334 особи

чоловічої і 354 особи жіночої статі, 271-а дитина. У 1936 році до парафії належало $62 \frac{3}{4}$

дворів, в яких проживало 251 душ чоловіків і 268 жінок. За цей рік відбулося 69 хрещень,

25 шлюбів, 48 похоронів.

У церкві Покрови Пресвятої Богородиці зберігалися копії метричних книг з 1808 року. Там же знаходився план на 34,5 десятин церковної землі, подарованої князем Сангушком у 1733 році. Найбільш шановані святині храму – ікони, хрести.

Живописна

цінність храму – Марія Магдалина, ікона XVIIIст., левкас, темпера, олія, різьба по дереву.

Досить цінними є позолочена ікона Божої Матері, позолочена чаша, позолочений Хрест з

дорогоцінним камінням.

На кінець XIX ст. На Дубенщині домінували церковно-парафіяльні школи. Вони утверджували християнську мораль, давали початкові корисні знання. Церковно-приходська школа в Пłosці існувала з 5 жовтня 1887 року. Консисторії

зобов'язували

священників стежити за організацією навчання та поведінкою вчителів церковно-парафіяльних шкіл. Станом на 1936 рік церковно-приходська школа в Пłosці займала 1

клас, мала 4 відділи, в школі нараховувалось 92-оє дітей, за рік прочитано 4 лекції Закону

Божого.

Крім релігійних реліквій, Свято-Покровська церква зберігає ще одну реліквію – повстанський скарб, знайдений через 65 років після Другої Світової війни. Скарб цей –

два синьо-жовтих прапори із вишитими ручною гладдю тризубом, обрамленим вінком із

лісових та польових квітів і надписами: «Слава Україні!» і «Героям Слава!» був знайдений у церкві в престолі. Отець _____ Євген, який тримає прихід Української автокефальної церкви у Пłosці вирішив оновити престол. «Вище підняли, а вони там, на

лицьовій стороні, прищеплені обидва шпильками. Історія тих прапорів, за розповідями

покійного паламаря така: вишили його місцеві люди, а прапор попав у престол, бо був

священик тут у сорокових роках, який пішов в УПА і не повернувся. Священик – автокефальний, адже церква у період війни, за митрополита Полікарпа (Сікорського),

який був призначений Адміністратором УАПЦ [3] тут була автокефальною» – розповідає

о. Євген. Місцеві жителі розповідають, що паламар Василь Максим'юк, про якого згадав о. Євген, пішов в УПА разом із священником. Старожили кажуть: батюшку від мобілізації відмовляли, але він вважав, що бути з повстанцями – це його призначення. Прапори, очевидно, належали повстанцям, які просили священників їх переховати. Престол для цього – найнадійніше місце, адже доторкатися до нього дозволяють лише священникові.

Можна припустити, що знайдені знамена святкові, у той час як у бій повстанці йшли під чорно-червоними прапорами. Для святкових прапорів тоді ще не настав час. Тож ймовірно, що священник мріяв вивісити стяги тоді, коли Україна звільниться від окупантів.

Василь Максим'юк повернувся, виживши у битві під Гурбами, а от священник більше не повернувся...

Місцева громада вирішила розмістити знайдені прапори у притворі, і церква дала на це благословення: «Щоб ці прапори лишилися тут, у храмі, вже не в такому місці, яке їх приховує, а для того, щоб вони були видимі свідками віри, патріотизму й історії, яка відійшла» [3].

Отець Євген переконаний: церква в Україні повинна підтримувати державність, як це робив його попередник.

У духовному піднесенні та матеріальному зміцненні церкви Пресвятої Богородиці велику роль відіграє о. Євген (Андрощук). Протягом останніх років приділяється повсякденна увага благоустрою як самого храму, так і біля нього. Наведено лад біля церкви, викладено фігурною плиткою територію біля храму, під'їзд до церкви заасфальтовано, встановлено нову ковану огорожу навколо церкви. Все це робиться при сприянні прихожан. Нині все більше парафіян звертаються до храму. Збільшується число сповідань, діти приймають святе причастя. Отець Євген щорічно напередодні навчального року здійснює богослужіння, на які приходять школярі, їх батьки, рідні.

Церковний притч роками налагоджує та зміцнює зв'язок з парафіянами. На Водохреще настоятель відвідує домівки парафіян з окропленнями і богословенням. Все більше людей звертається до виконання релігійних треб. Проводяться поминальні богослужіння біля могил на кладовищі. Невід'ємною складовою богослужіння є церковний хор, який має свої міцні традиції супроводу служб, присвячених різним святам, релігійним датам. Хор співає українською мовою. Отець Євген веде широку наставницьку діяльність, залучає молодих юнаків для прислуговування в церкві. Робота настоятелем церкви забирає чимало часу, проте вміння працювати з парафіянами допомагає робити церкву центром духовного життя кожного плосківчанина.

У 2014 році церква Покрови Пресвятої Богородиці буде відзначати своє 130-річчя .

Джерела і література

1. Пура Я. Край наш у назвах. Рівне. – 1991.
  2. Рожко В. Відродження Української Православної Церкви на Волині 1917-2006 рр. Високо преосвященний митрополит Полікарп. Луцьк. – 2007.
  3. Спогади настоятеля церкви Покрови Пресвятої Богородиці с. Плоска о. Євгенія (Андрощука) записані Любецькою Н. О. // Зошит спогадів відділу історії ДІКЗ м. Дубно. – червень 2013 року.
  4. Теодорович Н. Историко-статстическое описание церквей и приходов Волынской епархии. Почаев. – 1889. – Т. II.
- Фото

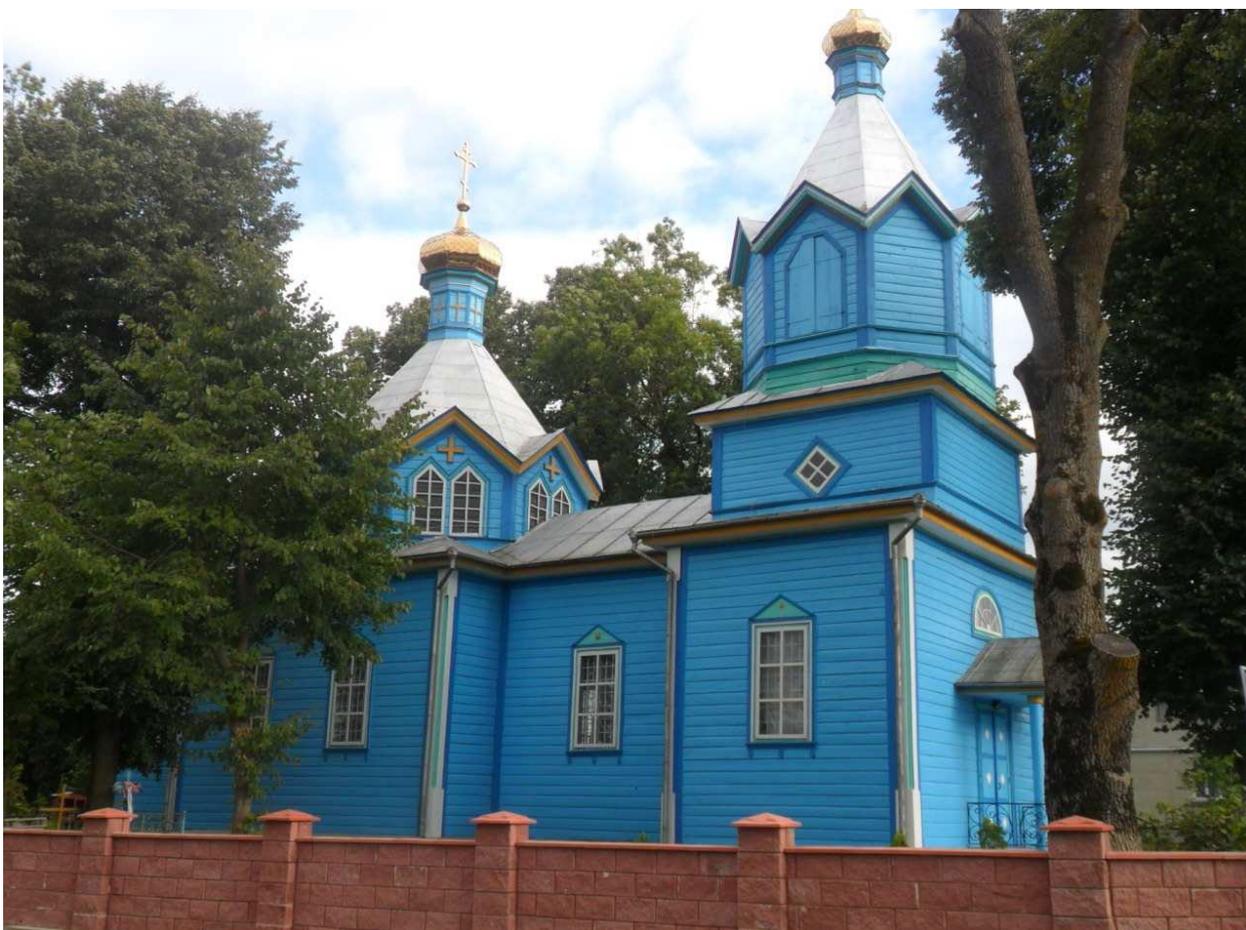

Фото 1. Покровська церква в с. Плоска, Дубенського району